

Conferència internacional *The Future of the Mediterranean Rural Environment: Prospects for Sustainable Land Use and Management* Menemen (Turquia), del 8 a l'11 de maig de 2000

Montserrat Ventura Pujolar
David Pavón Gamero

Universitat de Girona. Secció de Geografia
Plaça Ferrater i Móra, 1. 17071 Girona (Spain)
mv8170@k.udg.es

Pere Serra

Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Geografia
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
pserra@seneca.uab.es

Data de recepció: juliol 2000
Data d'acceptació: juliol 2000

Resum

Entre el 8 i l'11 de maig de 2000 tingué lloc a Menemen (Turquia) una conferència internacional sobre el desenvolupament sostenible de les àrees rurals mediterrànies. La conferència va reunir experts de diverses disciplines per establir els problemes principals que afecten la Mediterrània i per debatre mesures concretes de gestió, evitant o minimitzant els efectes negatius dels canvis econòmics, polítics, tecnològics i mediambientals recents.

Paraules clau: desenvolupament sostenible, usos i gestió del sòl, Mediterrània.

Resumen. *Conferencia internacional The Future of Mediterranean Rural Environment: Prospects for Sustainable Land Use and Management. Menemen (Turquia), del 8 al 11 de mayo de 2000*

Entre el 8 y el 11 de mayo de 2000 tuvo lugar en Menemen (Turquía) una conferencia internacional sobre el desarrollo sostenible de las áreas rurales mediterráneas. La conferencia reunió expertos de diversas disciplinas para establecer los problemas principales que afectan al Mediterráneo y para debatir acciones concretas de gestión, evitando o minimizando los efectos negativos de los cambios económicos, políticos, tecnológicos y ambientales recientes.

Palabras clave: desarrollo sostenible, usos y gestión del suelo, Mediterráneo.

Résumé. *Conférence Internationale The Future of Mediterranean Rural Environment: Prospects for Sustainable Land Use and Management. Menemen (Turquie), 8-11 Mai 2000*

Entre le 8 et le 11 mai 2000, a eu lieu a Menemen (Turquie) une conférence internationale sur le developement durable des espaces ruraux méditerranéenes. La conférence a réuni des experts de différentes disciplines pour définir les principaux problèmes qui affectent

la Méditerranée et pour débattre les actions concrètes d'aménagement. L'objectif était d'éviter ou de minimiser les effets négatifs des changements récents économiques, politiques, technologiques et environnementaux.

Mots clé: développement durable, usages et ménagement du sol, Méditerranée.

Abstract. *International Conference The Future of the Mediterranean Rural Environment: Prospects for Sustainable Land Use and Management. Menemen (Turkey), May 8th-11th 2000*

An international conference on sustainable development in the Mediterranean rural environment took place in Menemen (Turkey) from 8th to 11th May 2000. The conference assembled experts from different disciplines to outline the main problems that affect the Mediterranean region and to debate management solutions, which would avoid or minimize the negative effects of recent economic, political, technological and environmental changes.

Key words: sustainable development, land use and management, Mediterranean region.

L'ecosistema mediterrani està considerat un dels medis més fràgils del món, atès que darrerament es veu afectat per uns canvis molt significatius, tant des del punt de vista econòmic com polític, tecnològic i mediambiental. Les àrees rurals, que conformen una part substancial de la regió, estan subjectes a importants pressions, com ara la competència pels recursos, la degradació del sòl, la pèrdua de biodiversitat i el despoblament.

La conferència, que es presenta a continuació, es va inaugurar el dia 8 de maig de 2000 a Menemen (Turquia), sota l'organització del General Directorate of Rural Services of Turkey i la Universitat de Cranfield (UK), amb el patrocini de l'Internatinal Geosphere-Biosphere Programme (IGBP), l'European Society of Ecological Economies (ESEE), l'United Nations Convention to Combat Desertification (UNCCD) i l'International Union of Soil Sciences (IUSS).

Menemen és una localitat costanera que pertany a la província d'Izmir (Esmirna). Està localitzada a pocs kilòmetres de la conurbació d'Izmir, que comprèn quatre milions d'habitants i que no disposa de cap tipus de planificació urbana, fet que comporta greus problemes de contaminació.

Els gairebé cent participants de la conferència eren originaris d'Anglaterra, com a coorganitzadors de la reunió, i de la conca mediterrània, des de la costa occidental (Portugal, Espanya, Marroc, etc.) fins a l'oriental (Turquia, Israel, etc.).

Els tres objectius bàsics de la conferència varen ser:

1. Analitzar els problemes de les àrees rurals mediterrànies des d'un context econòmic, social, físic i tecnològic.
2. Reunir, en un fòrum, experts socioeconòmics, investigadors del sòl i de l'aigua, de l'agricultura, de la biodiversitat, del desenvolupament periurbà i planificadors governamentals per a una discussió exhaustiva dels problemes de l'àrea i el seu futur desenvolupament sostenible.

3. Donar una sèrie de recomanacions per a un desenvolupament sostenible, des d'un enfocament aplicat i de gestió.

Així doncs, a diferència d'altres congressos, s'evità reunir especialistes d'una disciplina determinada, la qual cosa li donava un caire autènticament multidisciplinari, amb economistes, biòlegs, geògrafs, planificadors, etc. La conferència s'inicià, formalment, amb el Dr. Selçuk Çetiner, director del centre de la conferència, l'International Agro-Hydrology Research and Training Centre, i el Dr. M. Güner Saygili, director general del General Directorate of Rural Services. Un cop fets els actes protocol·laris de benvinguda, la conferència prosseguí amb la presentació de les ponències plenàries, amb l'objectiu d'integrar-les al màxim possible als objectius generals. Aquestes tractaren sobre l'erosió i la desertització del sòl, l'agricultura i els boscos, la biodiversitat, hàbitats i paisatge, el desenvolupament urbà i rural i, finalment, la despesa i contaminació de l'aigua.

L'Institut de l'Aigua i el Medi Ambient de la Universitat de Cranfield emfatitzà en la necessitat d'harmonitzar el coneixement científic i tecnològic dels cicles hidrològics amb les necessitats, les demandes i els usos del sòl i de l'aigua per part de la societat. El principal problema per a un ús del sòl sostenible, segons l'Institut de Recerca del Sòl de Viena, és la competència, en el temps i en l'espai, entre les sis principals funcions que la Terra suporta: productora de biomassa, és un filtre entre l'atmosfera i l'aigua subterrània, actua com un hàbitat biològic, s'hi implanten les infraestructures socioeconòmiques, és un recurs econòmic i és un patrimoni cultural. Com que totes són de caire exclusiu, es produeixen greus conflictes que només poden ser corregits amb una visió holística.

Per la Universitat de Barcelona un dels principals problemes és la manca d'unes polítiques adaptades als boscos mediterranis per minimitzar el predomini de la propietat privada, la invasió de les segones residències i del turisme en general, el baix preu de la fusta, l'abandonament de la gestió tradicional (com ara l'aprofitament del suro, etc.) i l'increment dels incendis forestals. Les relacions entre els espais urbans i rurals varen ser tractades des de la visió d'un arquitecte israelià expert en planificació, el qual plantejà que els espais agrícoles actuals tenen un rol molt important pel fet de ser espais oberts que permeten tota una sèrie d'activitats, com ara l'ecoturisme. Pel Centre d'Economia i d'Ètica pel Medi Ambient i pel Desenvolupament de la Universitat de Versalles, els nous reptes mediambientals requereixen noves perspectives de recerca i comporten, alhora, nous conflictes, als quals només es pot fer front amb la cooperació dels diversos agents.

Al segon dia es varen presentar trenta-set comunicacions de vint minuts cadascuna, dividides en quatre blocs: sòls; usos i gestió del sòl; recursos i gestió de l'aigua, i relació dels espais urbans-rurals. Les intervencions abastaren un gran ventall de teories explicatives, d'aplicacions a subregions concretes i d'eines diverses, des dels sistemes d'informació geogràfica fins a la modelització dels sistemes d'irrigació. Dins de l'especificitat dels problemes subregio-

nals, va ser molt interessant copsar alguns problemes comuns de la regió mediterrània, com els incendis forestals, l'escassetat de l'aigua o la intensificació dels espais urbans a les zones constaneres fruit de l'increment de la indústria turística. Durant tota la jornada es va poder comentar amb els seus autors, també, els trenta-quatre pòsters presentats.

El tercer dia es va realitzar una sortida de camp al parc natural de Manisa, situat a uns cinquanta quilòmetres a l'interior i creat el 1969, de gran interès per la seva biodiversitat, i a la zona de Taysum, una àrea molt afectada per la desertització eòlica. Els responsables governamentals varen explicar les solucions adoptades per combatre-la, ja que està afectant una àrea agrícola força extensa.

El darrer dia es varen dividir els assistents en tres grups de treball: sòls i aigua, agricultura, bosc i biodiversitat, i urbà-rural, amb l'objectiu de donar resposta a tres qüestions. La primera va ser esmentar quins són els principals problemes (econòmics, ambientals, etc.) que afecten la Mediterrània. El segon punt d'interès va ser com es podia obtenir un diàleg més fluid entre científics, planificadors i sector privat, per arribar a una gestió més eficient dels problemes. Finalment, es plantejaren quines eren les millors recomanacions que es podien donar, sobretot al sector rural, per assolir un desenvolupament sostenible. A grans trets, les principals recomanacions provisionals que varen comentar-se, en sessió plenària, foren:

1. Planificar els usos del sòl i establir futurs escenaris, considerant la participació dels afectats en la presa de decisions.
2. Reduir, urgentment, la degradació del sòl i assegurar un ús adequat i sostenible de l'aigua, reduint-ne la despesa a través de la millora dels mètodes d'irrigació, etc.
3. Considerar les diferències subregionals (econòmiques, polítiques, etc.) en la presa de decisions, evitant establir estratègies globals que afectin positivament unes subregions i negativament unes altres.
4. Reduir aquestes diferències per evitar la manca d'un desenvolupament sostenible i la migració de la població.